

09.-19.09.

UJME TINOST ANITI RATA

Sajda Ramadžanović
Grafičarica
Royal North
West
London
2019

Soldier on the wall of the
UN Protection Force
in Bosnia and Herzegovina
1992-95

Srebrenica 1994/95
Bosnia and Herzegovina 1992/95

alma gačanin

RADIONICA

Instalacija, fotografije, animacija
2021.

Serija fotografija prikazuje radnike u Jugoslaviji, u Bosni i Hercegovini, te evocira uspomene na dobro vrijeme kada radnička klasa nije bila na rubu egzistencije i kada su radosti života bile sastavni dio radnog dana. Tovarna mast je neizostavan dio auto-mehaničarskog posla, simbol rada i prljavih ruku, a činjenica da se ona nalazi u kadi, koja je mjesto pranja i čišćenja tijela, ukazuje na prisutnost nečega što je skoro nemoguće oprati ili ukloniti u potpunosti, a koje samo po sebi ima ulogu prezervacije. Interna kolonizacija je bio usud Bosne i Hercegovine i unutar Jugoslavije, što ju je učinilo najmanje razvijenom republikom u Jugoslaviji. Da li smo mi još uvijek geostrateška aspiracija susjeda i Zapada i hoće li biti proslave za nas na kraju, ili smo samo deponija ljudske snage koju žele izrabljivati?

Iako se ne bavi temom rata, rad Alme Gačanin referiše na promenu nastalu u društvu nakon raspada države, na razoran uticaj raspada države na radničku klasu i na njene ideale. Takođe, kao u drugim Alminim radovima, u „Radionici“ provejava suptilna kritika patrijarhata koji opstaje bez obzira na ideologiju.

Alma Gačanin (Sarajevo, 1988) zvanje mastera likovnih umjetnosti stekla je na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu na Nastavničkom odsjeku. Bavi se crtežom, fotografijom, performansom i videom. Posebno je zanima tema rada i prekarnog rada, problemi nove radničke klase i radna prava, što iskazuje kroz djelovanje u vizuelnoj umjetnosti, ali i kroz bogato radno iskustvo.

Finalistkinja je nagrade Zvono za najbolju/eg umjetnicu/ka u BiH 2016. godine. Predstavljala je BiH na Bijenalu mladih Evrope i Mediterana, u Milanu 2015. Takođe je bila gošća prvog Međunarodnog video-art foruma u Dammamu, u Saudijskoj Arabiji, 2018. Piše poeziju, a svoje pesme objavljivala je u časopisima, zbornicima i na internet portalima u BiH i u regionu.

darija s. radaković

MINIMALNI KONCENZUS

Print na platnu
160 x 325 cm

Rad Darije Radaković „Minimalni koncenzus“ govori o društvenom problemu prihvatanja odgovornosti u ratu. On direktno kritikuje i poziva na odgovornost „srpsku stranu“ – što se odnosi kako na kritiku državne politike posle rata, tako i na društveno izbegavanje odgovornosti. Darija pripada onim umetnicama i umetnicima koji neprekidno kroz humor ili ironiju (ili neretko oba) kritikuju odnos prema istoriji, politici, preispituju narativ i kritički sagledavaju sadašnjost. „Minimalni koncenzus“ svojom formom nalikuje na one velike bilborde koji stalno broje žrtve, koji upiru prstom na krivce, na ubijene i nestale, optužujući Drugog, ili pak na političke transparente koji prate ulične proteste. Pozivajući na odgovornost, ona ističe minimum uslova za dogovor, poručujući da zlo rata možemo ostaviti iza nas samo ako se ono prizna i za njega neko odgovara. Samo tada zlo se možda neće ponoviti.

Darija S. Radaković rođena je i odrasla u Bosni i Hercegovini, SFRJ. Tokom 90-ih živi na relaciji BiH – Crna Gora – Srbija, gde diplomira slikarstvo na ALU u klasi profesora Dušana Otaševića. To joj omogućava da izrazi sopstveno neslaganje sa autoritetima, mentalitetom i tradicijom pogrešnih izbora, i da kritikuje društvo kroz svoj rad u nameri da skrene fokus na posledice kolektivnih nepočinstava na ovim prostorima. Oduvek je imala kritički stav prema svom

okruženju, ali kada je u pitanju stvaralački proces satiru smatra neizbežnom i lekovitom. „Moj rad nije nikad isti u stilu, tehnici ili temi, ali je uvek posvećen iskrenoj konfrontaciji i pitanjima koja u datom trenutku okupiraju pažnju. Učestvovala sam na brojnim izložbama, umetničkim rezidencijalnim programima i radionicama u zemlji i inostranstvu“, kaže umetnica. Od 2010. živi i radi na relaciji Beograd – Kalgari. Samostalna je umetnica, članica ULUPUDS-a i CARFAC-a.

SRBIJA DA PRIZNA AGRESIJU
SRBI DA PRIZNAJU GENOCID
I DA PLATE RATNU ODŠTETU

ivana ivković

SINCE I MET YOU I HAVE NO PEACE

Objekat – mixed media
2011.

Ivana Ivković stekla je međunarodno priznanje svojim radovima u kojima dekonstruiše stereotipne uloge žena i muškaraca u heteropatrijarhatu. Pojam identiteta i rodnog iskustva igra ključnu ulogu u njenom radu. U radu „Since I met you I have no peace“ referiše na to kako ljubavni odnosi nalikuju ratu – dva velika crna orla figuriraju kao heraldičke reference, dok tepih sam kao objekat može simbolizovati prelazak nečijih granica i intruziju. Ovaj proces refleksije u autorkinoj potrazi za ličnim i umetničkim identitetom suočava, uz obostrano duboko prožimanje, intimne narative i autobiografske reference sa društveno-političkim realnostima prostora i okruženja od Severne i Latinske Amerike, preko Afrike i Evrope do Bliskog istoka.

Ivana Ivković (1979, Beograd) diplomirala je slikarstvo i magistrirala crtež na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu, gde je trenutno na doktorskim studijama iz oblasti slikarstva. Od 2002. godine izlagala je na više samostalnih izložbi u Srbiji, Austriji, Nemačkoj, Libanu, Italiji, Španiji, SAD, Turskoj, Danskoj, Kanadi, Indiji, i učestvovala na nekoliko značajnih grupnih izložbi u zemlji i inostranstvu. Dobitnica je stipendije KulturKontakta iz Beča (Austrija) 2008, Residency

Unlimited organizacije iz Njujorka (SAD) 2012, Casa dell Arte stipendije u Bodrumu (Turska) 2013, kao i stipendije grada Linca (Austrija) za 2014, stipendije Ministarstva kulture Kvebeka u Montrealu, stipendije Beirut Art Residency iz Libana, kao i nekolicine drugih programa. Njeni radovi se nalaze u nekoliko značajnih privatnih kolekcija u Beogradu, Njujorku, Bazelu, Lisabonu i Turskoj.

ivana smiljanić / tomislav pavelić

OČE NAŠ / MAJKO NAŠA

Performans
2016.

Dvoje umjetnika izvode, 100 puta, naglas i istodobno, molitvu Očenaš – onako kako mu/joj je inherentno, to jest na način koji osobno smatraju primjerenim – Tomislav Pavelić „izvornu“ inačicu, na hrvatskom jeziku, a Ivana Smiljanić „modificiranu“, na srpskom. Performans govori o kulturnim razlikama koje se manifestuju kroz religiju, kao i o „polnoj razlici“ koja boji naš odnos prema hrišćanstvu, tradicionalno shvaćenim i istorijski praktikovanim uvreženim ritualima u patrijarhalnom društvu. Umetnica i umetnik različitog pola i nacionalnosti pokušavaju da premoste date kulturne razlike i pronađu suštinu kroz prevazilaženje nasleđenih razlika. Mada se ne tiče direktno rata, rad, govoreći o duhovnom i kulturnom stanju pojedinaca kao pripadnika nacije koja sa sobom nosi izvesno nasleđe koje pojedinci pokušavaju da prevaziđu, iskazuje poruku o mogućnosti dijaloga i mira, fokusirajući se na individualno iskustvo, istraživanje i razmenu u pokušaju prevazilaženja kolektivnih kulturnih i ostalih razlika.

Tomislav Pavelić rođen je u Zagrebu (1964), gdje je diplomirao na Arhitektonskom fakultetu. Bavi se arhitekturom na različite načine – kao projektant, kao kolumnist/esejist u brojnim stručnim časopisima, te u radijskoj emisiji „Triptih“ HR3, kao urednik radijske emisije „Život prostora“ na HR3, kao koautor radijske emisije „Stvarnost prostora, između poetike i politike“ i kao predavač na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu (od 2008. do 2010). Dobitnik je nekoliko nagrada UHA (2009, 2015, 2019. i 2020). Istovremeno se aktivno bavi likovnom umjetnošću, izlaže od 1997. Bio je kustos hrvatskog nastupa na Bijenalu arhitekture u Veneciji 2012. i 15. Festivala performansa u Osijeku 2015. godine. Živi u Zagrebu.

Ivana Smiljanić, vizuelna i performans umetnica, rođena je u Beogradu 1980. Završila je osnovne i magistarske studije na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu, kao i program Ženskih studija, Centra za ženske studije u Beogradu, i alternativni program Kvir studija na Institutu za filozofiju i društvenu teoriju. Saradnica je Festivala BeFem i članica Upravnog odbora Autonomnog ženskog centra u Beogradu. Dobitnica je Nagrade „Dimitrije Bašičević Mangelos“ (YVAA) 2009. godine, a 2011. predstavljala je Srbiju na izboru za Henkel Art Award. Njeni radovi su deo Kolekcije Telenora i Kolekcije Oktobarskog salona Kulturnog centra Beograda. Živi u Sofiji.

Lala Raščić

CONFLICT SYNTAX

Jednokanalni video - rad
21' 25", stereo
2017 - 2018.

„Conflict Syntax“ je audio-monodrama koja počiva na pokušaju umetnice da sprovede kvantitativnu analizu jezika nad zvučnim arhivom projekta Svedočanstva – istina ili politika (Testimony – Truth or Politics). Rad je započet kao koncept, predlog projekta u kome je čin svedočenja izvučen i oslobođen konteksta, afekta, emocije, sećanja, asocijacija – arhiva je tretirana kao korpus podataka koji se u radu pretvaraju u formalne elemente jezika i analiziraju kao objektivna suma vrednosti. Donekle je i poenta rada što on nikad u potpunosti ne profunkcioniše kao takav – objektivan i analitičan, čime se ukazuje na teškoću rada sa materijalom poput svedočanstva.

Sintaksa, kao i drugi delovi jezika, posebno leksika, baštini konflikt – ona nikada do kraja ne može biti ispražnjena svog značenja proizašlog iz konteksta. Jezik, koliko god analiziran i dekonstruisan, ostaje svedočanstvo bola, traume, međuljudskih odnosa, kulture i društvenih vrednosti. Analizom jezika i analizom diskursa, kako to čini Lala Raščić u svojim brojnim radovima, možemo bolje da razumemo na koji način su u jezik utkana pitanja pravde, kako se njime prenose kulturne predrasude i vrednosti, te kako se u njemu taloži bol ili otpor.

U posebno osetljivom postjugoslovenskom društvu, jezik je predmet spora koliko i sama istinitost svedočanstva, te se ovim radom upućuje na moguće načine umetničkog dekodiranja i dekonstrukcije narativa, jezika i diskursa, a time i moučnost razumevanja i prevazilaženja u njima pohranjenog konflikta.

„Conflict Syntax“ izvela je, napisala i tehnički obradila Lala Raščić.
„Conflict Syntax“ nastao je uz pomoć programera Damira Pečanca.

Lala Raščić je multimedijalna i performans umetnica koja se bavi narativima – njihovom konstrukcijom i dekonstrukcijom. Govor, jezik, lingvistika, performiranje verbalnog igranja značajnu ulogu u njenom radu – ona mobilise znanja i promišljanja ovih delatnosti da bi istražila prakse pričanja, stvaranja narativa, storytellinga. U širokom opusu umetničkih medijuma koje koristi nalaze se video-performansi, instalacije, ambijenti, svetlosne instalacije, crtež, slikarstvo i verbalni performans. Imala je brojne samostalne izložbe u Zagrebu, Nju Orleansu, kao i u regionu: Mostar, Banja Luka, Beograd, Korčula, Dubrovnik, Sarajevo, Tirana. U odabrane samostalne izložbe spadaju

dve samostalne izložbe u Amsterdamu (2005), samostalna izložba „Sorry, Wrong Number“ u Istanbulu (2008), „A load from the inside“ u Muzeju Sigmunda Frojda u Beču (2011). Boravila je na mnogim umetničkim rezidencijama u regionu, Evropi i SAD. Takođe se bavi kustoskom praksom – u periodu od 2006–2017. organizovala je izložbe u Zagrebu i Nju Orleansu. Njeni radovi se nalaze u javnim kolekcijama u Nju Orleansu (New Orleans Museum of Art), Parizu, San Francisku (KADIST Foundation), Zagrebu (MSU), Solunu (MMCA), Sarajevu (Umetnička galerija BiH), kao i u privatnim kolekcijama u Holandiji, Poljskoj, Hrvatskoj, SAD i BiH.

It just didn't work.

00;00;22;08

lana čmajčanin

Rad Lane Čmajčanin govori o užasima rata – o kolektivnim i individualnim traumama i načinima na koje pamtimo i zaboravljamo ove užase. Nakon čitanja svedočanstava žrtava o silovanjima i nasilju u ratu, umetnica počinje da sakuplja fragmente ovih iskaza koji ne govore eksplicitno o samom činu silovanja, koliko o situacijama koje im prethode ili slede. Na sceni je 20 muzičkih stalaka a na njima su umesto nota ispisane cifre koje pobrajaju ponaosob svaku od 20.000 žena žrtava nasilja i silovanja u ratu. Nikada nećemo saznati njihov tačan broj, budući da živimo u patrijarhalnom društvu, te mnoge prebroditeljke nasilja ostaju tihe. Lanin rad nas s jedne strane stavlja u poziciju da budemo glasovi koji o tome govore, da naglas podsećamo na svaki slučaj, na masovnost tragedije kao što je kolektivno silovanje, na strukturalnu dimenziju problema nasilja nad ženama, na tišinu kao problem, na istoriju kao konstruisani narativ. S druge strane, scenska kompozicija instalacije može da se tumači kao državno i društveno orkestrirano nasilje – pre svega silovanje žena kao oružje rata. Posmatračici/ce tako sudeluju ili kao svedoci, ili kao učesnici/ce izvedbe, te naše ostaje da se iz pozicije učesnika i svedoka pobunimo i pozovemo na odgovornost narode i države, da prepoznaju žene kao žrtve rata i učine nešto povodom strukturalnog nasilja koje nad njima čini država i kolektivnog koje čini društvo.

Lana Čmajčanin je vizuelna umetnica rođena u Sarajevu. Diplomirala je na Akademiji u Sarajevu, Odsek vajarstvo, gde je završila i master studije. Trenutno je na doktorskim studijama na Akademiji lepih umetnosti u Beču. Suosnivačica je i članica organizacija Art Crvena i Association for Culture. U svom radu bavi se istraživanjem geopolitičkog i strukturalnog nasilja, politikama sećanja, nacionalizmom, traumom, kroz različite umetničke medije, od instalacija i video-

radova preko fotografija do performansa. Učestvovala je u brojnim grupnim izložbama i na festivalima u galerijama i muzejima u regionu i inostranstvu (Rimu, Beču, Amsterdamu, Istanbulu, Stokholmu, Berlinu, Tel Avivu, Njujorku, Parizu, Moskvi...). Učestvovala je na Venecijanskom bijenalu, Autostrada bijenalu, D-O ARK bijenalu savremene umetnosti. Živi i radi u Sarajevu i Beču.

I BEGGED THEM TO KILL ME – Projekat: Trauma zločina

Ambijentalna instalacija
2010.

marina marković

Serija crteža „To Please, To Serve, To Obey“ istražuje raspodelu moći, telesnu ekonomiju i seksualnost kroz promišljanje rodničkih odnosa i uloga u kontekstima savremenog društva. Polazeći od intimnih analiza sopstvenog tela i seksualnosti, Marina prodire u suptilne postavke i odnose moći u konceptima roda, drugosti, falusa i fetiša, krivice i srama, discipline i kazne, želje i ispunjenja, kao i u njihovu dinamičku međuzavisnost. Rad sa telesnim ograničenjima omogućava joj da poveže vrednosti kao što su složeni konteksti zadovoljstva, ženskog nadmetanja sa nasiljem, kontrolom i različitim oblicima potčinjavanja i dominacije. U Marininom radu, tela nisu subjekti, ona ih namerno dekontekstualizuje, gurajući ih nelagodno, smelo i zavodljivo u prostor gledaoca koji je pozvan da se suoči sa eksplicitnom, ali i veoma artikulisanom intimom drugoga, suočavajući se zapravo sa samim sobom.

U kontekstu izložbe Marinin rad se nadovezuje na druge radove koji govore o načinu na koji je žensko telo tretirano u patrijarhatu – od osobe ostaje pol, meso, tuđa želja. Patrijarhalne koncepcije žene i ženskosti, kao i rodničkih uloga, dovode do depersonalizacije žena – a prema objektima ne postoji empatija, kao ni odgovornost. Žensko telo kao ranjeno, bolno i mučeno deo je ikonografije Marine Marković u raznim kontekstima, ali u kontekstu priče o nasleđu rata, radovi mogu poslužiti kao ilustracija vrhunca objektivizacije ženskog tela, te samim tim i opravdanja nasilja koje nad njim sprovode kako muškarci, tako, kroz internalizovani patrijarhat, i mi same.

Marina Marković (Beograd, 1983) diplomirala je 2008. na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu, gde trenutno pohađa doktorske studije na katedri za Nove medije. Od 2006. godine redovno izlaže na samostalnim i grupnim izložbama u zemlji i inostranstvu. Boravila je na brojnim artist-in-residence programima, među kojima su ISCP (The International Studio & Curatorial Program) u

Njujorku i Q21 – MuseumsQuartier u Beču. Dobitnica je više značajnih nagrada poput Young Visual Artist Award, odnosno nagrade „Dimitrije Bašičević Mangelos“ za 2011. godinu, i Nagrade za crtež koju dodeljuje Fondacija Vladimir Veličković za 2021. godinu. Dela joj se nalaze u brojnim privatnim i javnim kolekcijama širom sveta.

TO PLEASE, TO SERVE, TO OBEY

Crtež
300 x 240 cm
2020.

milica rakić

SAMOUPRAVLJANJE (SELF-MANAGEMENT)

Ulje na platnu
100 x 80 cm
2020.

Umetnički rad „Samoupravljanje“ nastao je kombinovanjem arhivskih dokumenata i teksta, s jedne strane, i konstruisanog sopstvenog iskustva, s druge, čiji vizuelni sadržaj nastaje na preseku umetnosti i poezije, vizuelnosti i jezika, ili gledanja i čitanja. Istorija se u radu ne prepravlja, već iznova stvara, kroz potpuno novu originalnu misao autorke, koja pobija tvrdnju da žene nisu imale svoju istoriju i važno mesto u prošlosti. Čini to kroz preispitivanje ličnog i kolektivnog identiteta kao dela jugoslovenske istorije i nasleđa.

Rečenica upotrebljena u radu duhovito nazvanom „Samoupravljanje“ – „Ne pripadam većini jer mogu da me navedu da lažno svedočim“ – može višestruko da se primeni na kontekst postjugoslovenskog društva. Milica Rakić upućuje na to da ženska istorija i ženski narativ u koje su utkana ženska iskustva – strukturalnog i kolektivnog nasilja – nije deo zvaničnog narativnog toka politike, kao ni patrijarhalnog društva. Ona preuzima kao žena-umetnica ulogu svedokinje manjinskog narativa koji bi ostao ugušen većinom, budući da manjinski narativ kritikuje društvene odnose moći uspostavljene i osnažene narativom većine. U posleratnom nacionalizmu, lažna svedočenja odnosila bi se na poricanje ratnih zločina, te u tom kontekstu rad je podsticaj da se ugušeni manjinski glasovi čuju i ne pokoravaju kako se njihovo iskustvo ne bi zaboravilo i ponovilo.

Milica Rakić rođena je 1972. godine u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji. Doktorirala je na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu. Predstavila je svoje radove na trideset jednoj samostalnoj izložbi i preko 400 grupnih, u zemlji i inostranstvu (Albanija, Amerika, Bali, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Grčka,

Egipat, Iran, Italija, Japan, Kina, Mađarska, Makedonija, Meksiko, Nemačka, Portugal, Rumunija, Rusija, Slovenija, Turska, Francuska, Hrvatska, Crna Gora, Španija). Član je Saveza komunista Jugoslavije i Udruženja likovnih umetnika Srbije. U svom radu ispituje način na koji jezik i kultura oblikuju lični identitet. Živi i radi u Beogradu.

**не припадам већини јер могу да
ме наведу да лажно сведочим**

sanja latinović

UPOTREBA NOŽA

Performans i
video-performans

Sanja Latinović u svom performansu „Upotreba noža“, aktivira sedam noževa različitog porekla i namene, u procesu u kom se, u formi sukcesivnih izvedbenih činova, artikulišu sile energetskog pražnjenja i punjenja. Umetnica perforira zid energičnim pokretima koji aktiviraju celo telo, koncentrišući se na fizičku snagu uboda. Noževi se transformišu iz sredstva za rad u objekte u galerijskom zidu, što inicira psihoanalitička tumačenja noža kao falusnog simbola.

U kontekstu ove izložbe, rad pre govori o jednom unutrašnjem osećanju besa, o akumuliranoj energiji koja se pred posmatračima/cama kanališe sada eksplicitno ka spolja. Budući da je agresija tradicionalno vezana za ispoljavanje muškosti, a da je nož muško sredstvo napada, „klanja“, umetnica performansom obrće perspektivu. Ona ispoljava ženski gnev, snagu otpora – defanzive koja prelazi u napad. Nož koji je oruđe performansa tradicionalne ženskosti – kroz kuvanje – sada postaje oružje. Nije li svaka od nas gledala različite noževe i kao sredstva sopstvene odbrane, maštajući o osveti nad onima koji su vršili neki oblik nasilja nad našim telima? Performans Sanje Latinović materijalizuje te potisnute ili makar neispoljene emocije i energije koje žene talože kao posledicu svakodnevnih i istorijskih trauma nasilja.

Sanja Latinović (1983) završila je Fakultet likovnih umetnosti u Beogradu, Odsek vajarstvo. Godine 2016. završila je master studije, Odsek performans, na HKB Bern, u Švajcarskoj. Iako po vokaciji vajarica, Sanja Latinović svoj rad uglavnom fokusira na performansu, videu i foto-dokumentaciji, birajući ih kao polja umetničkog izraza kroz koje ispituje i sam medij skulpture, istražujući njegove transformativne potencijale u relacijama materija – prostor – forma – ideja. Tematske preokupacije Sanje Latinović najpre su usmerene na problematizovanje kompleksne pozicije funkcionisanja individue danas, na naša svakodnevna suočavanja sa brojnim i različitim oblicima društvenih determinisanosti, imperativa, pritisaka.

Baveći se više emocijalno-psihološkom dimenzijom tih odnosa, umetnica iznosi i artikuliše svoja viđenja u nepretencioznim, svedenim vizuelnim rešenjima/izvođenjima, uobličavajući ih u svojevrzne metafore o sindromima, stanjima, procesima koji karakterišu složenu globalnu društvenu sliku. U periodu između 2009. i 2014. bila je član grupe Treći Beograd sa kojom je realizovala veći broj zajedničkih akcija. Godine 2019. Sanja Latinović inicira formiranje grupe 04, koju čini generacija diplomiranih vajara Fakulteta likovnih umetnosti u Beogradu (2004), kojoj je umetnica i sama pripadala. Njihovo polje interesovanja je bazirano na poziciji umetnika u društvu. Učestvovala je na brojnim izložbama u Srbiji i širom sveta.

sanja iveković

Video-rad „Opšta opasnost“ projekat je vizuelne umetnice Sanje Iveković u kojem ona beleži savremenu realnost građana koji tokom stanja „opšte opasnosti“ prate filmski i serijski program televizije. Ratno stanje, raspadanje države, nasilje i porast nacionalizma obeležavaju svakodnevicu građana bivše Jugoslavije u prvoj dekadi devedesetih godina XX veka. Sanja Iveković beleži, naizgled sasvim sirovo, stanje onakvo kakvo jeste – njen rad je „samo“ isečak stvarnosti (umetnost kao čin izbora ovog isečka) koji govori sam za sebe toliko dobro da mu nije potrebna dodatna umetnička intervencija sem beleženja i proglašavanja. Kao i mnogi njeni radovi, „Opšta opasnost“ baš tom jednostavnošću na duhovit ali u isto vreme potresan način predstavlja svedočanstvo trenutnih dešavanja. Odabir kadrova za „stilove“ upućuje na moguću vezu onoga što se dešava na televiziji, kao paralelne realnosti, sa onim što se zaista dešava među masom ljudi koja prati program. Odabiri kadrova koji prikazuju bol, upitanost da li je neko živ, ekspresivne izraze lica, snažan telesni grč uz tekst „OPŠTA OPASNOST“, govore o stanju sopstvene tragedije koju kompenzujemo ili izražavamo kroz tuđu – empatijom sa fiktivnim likovima koji su samo naizgled od nas potuno udaljeni. „Sapunice“ koje govore o ličnim dramama, iako namenjene da zataškavaju i ublažuju svakodnevicu, služe i kao kanal kroz koji, gledajući bol Drugog, maskirano lakše osećamo i sopstvenu bol.

Sanja Iveković je jugoslovenska vizuelna umetnica rođena u Zagrebu. Studirala je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu od 1968. do 1971. Njeno umetničko i aktivističko delovanje i radove odlikuje izrazita feministička tematika, kao i politička pozicija umetnice-feministkinje. Imala je značajnu ulogu u osnivanju brojnih ženskih organizacija i kolektiva u SFRJ koji su bili pionirski feministički kolektivi. U svojim radovima još od 1970-ih godina Sanja Iveković preispituje rodne uloge, poziciju žene u jugoslovenskom socijalističkom društvu, te kroz umetničke projekte, video-radove, skulpture, kolaže, postere, performanse i video-performanse ukazuje na iskustvo žene – na uticaj države i društva na njen identitet i ulogu, kao i na iskustvo kao podsticaj

za otpor. Ključne teme za Sanju Iveković su „identitet“, „sećanje“ i „rod“. Njeni radovi iz ranog perioda pripadaju radikalnim oblicima „nove umetničke prakse“, dok su i kasnije zadržali konceptualni i kritički karakter, uvek na suvremeni način kritikujući iz feminističke perspektive društvene fenomene poput patrijarhata, kapitalizma, nacionalizma, rata. Izlagala je širom sveta – najviše u Evropi i SAD, a imala je veliku samostalnu izložbu u Muzeju moderne umetnosti u Njujorku 2011–2012. godine, kao i u Londonu 2012–2013. Njeni radovi ostali su u istoriji jugoslovenske umetnosti pionirski u spoju feminizma i umetnosti, a bila je i prva otvoreno proklamovana feministička umetnica na području bivše Jugoslavije.

OPŠTA OPASNOST – GENERAL ALERT (SOAP OPERA)

Vdeo-rad
1995.

Šejla Kamerić

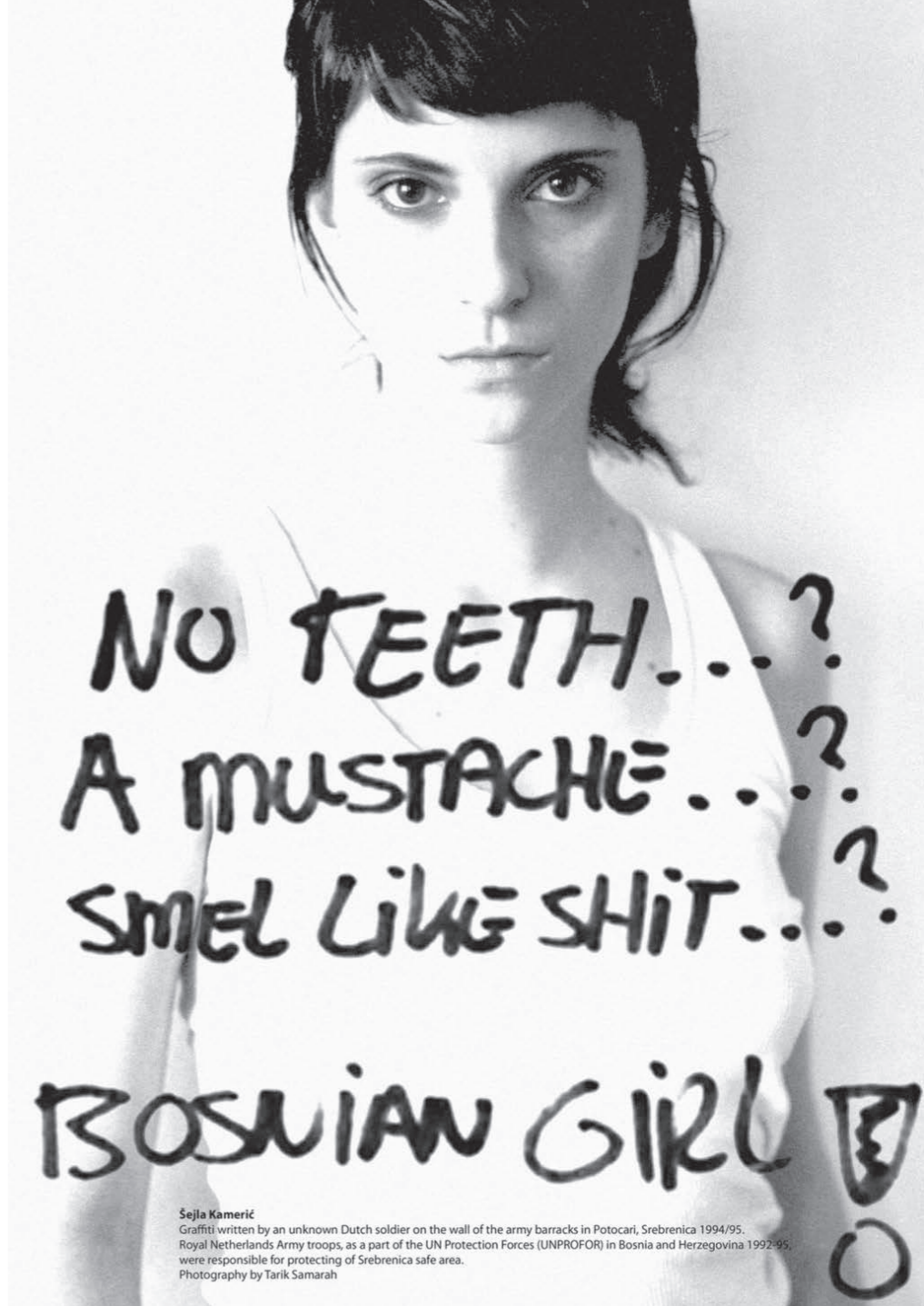
Od 2003. godine vizuelna umetnica Šejla Kamerić realizuje javni projekat „Bosnian girl“ koji podrazumeva štampanje rada kao bilborda, postera, reklame ili razglednice. Sam rad čini crnobela fotografija umetnice preko koje je ispisan tekst „No teeth...? A mustache...? Smel like shit...? Bosnian girl!“, grafitni natpis koji je umetnica preuzela sa zida vojnih baraka u Potočarima u Srebrenici 1994–1995. Autor grafita je nepoznati holandski vojnik, budući da su holandske kraljevske trupe, kao deo UNPROFOR-a, bile zadužene da brane Srebrenicu u periodu od 1992. do 1995. Jukstaponirajući grafit na sopstvenu fotografiju, umetnica skreće posmatračima pažnju da je ona ta koja je „Bosnian girl“, da je to svaka devojka iz BiH, i da su žene u Bosni i Hercegovini trpele diskriminaciju i nasilje na polnoj, etničkoj i verskoj osnovi – kako od lokalne vojske i stanovništva, tako i od stranih trupa, uprkos njihovom cilju da ih zaštite. Originalno je ova serija postera javno izložena 2003, na obeležavanju godišnjice genocida u Srebrenici, a rad je od tada postao, i ostaje to do sada, simbol feminističke i uopšte aktivističke umetnosti koja se kritički odnosi prema ratu.

Šejla Kamerić je multimedijalna umetnica rođena u Sarajevu. Njeni radovi pokrivaju spektar izražajnih formi – od filma, fotografije, objekata do crteža. Tema njenog rada su njena sopstvena, često nelagodna sećanja, teret prošlosti koju koristi da „oštri“ svoj pogled na trenutnu realnost. Diskriminacija, izmeštenost, neprilagođenost, psihološka stanja i procesi fokus su njenog umetničkog istraživanja, kojim govori kako o bolu tako i o nadi, o tugi i lepoti u isto vreme. Izlagala je samostalno u značajnim umetničkim institucijama poput GAK Gesellschaft für Aktuelle Kunst, Bremen (2018); CAC Contemporary Art Centre, Vilnus; Muzeja savremene umetnosti, Beograd; Kunsthaus Graz, Grac; Museum of Modern Art Ljubljana

(2012); MACBA, Barcelona; Manchester International Festival MFI; Muzeja suvremene umjetnosti, Zagreb (2011); Mumok, Beč, Röda Sten Centre for Contemporary Art and Culture u Getenburgu, Wip: Konsthall u Stokholmu i Centre Pompidou u Parizu (2010). Njeni radovi nalaze se u brojnim kolekcijama širom sveta: TATE Modern, London, Musée d'Art Moderne de la Ville, Pariz; MACBA, Barselona, Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam; Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb; The Art Collection of Erste Group i ERSTE Foundation, Beč; Art Collection Telekom, Bon; Vehbi Koç Foundation Contemporary Art Collection, Istanbul i drugim.

BOSNIAN GIRL

Javni projekat: poster, bilbordi, reklame u magazinu, razglednice
Crnobela fotografija
Dimenzije varijabilne
2003.

Šejla Kamerić

Graffiti written by an unknown Dutch soldier on the wall of the army barracks in Potocari, Srebrenica 1994/95. Royal Netherlands Army troops, as a part of the UN Protection Forces (UNPROFOR) in Bosnia and Herzegovina 1992-95, were responsible for protecting of Srebrenica safe area. Photography by Tarik Samarah

milica tomić

Foto i video instalacija „Jednoga dana“ (2009/2010) govori o ratu u širem smislu – o našem odnosu prema sećanju na rat, prema kolektivnom narativu rata kao i prema komemorativnom materijalnom nasleđu rata u posleratnom periodu. U užem smislu rad govori o odsustvu i brisanju antifašističkog nasleđa i prisustvu fašizma danas. Rad „Jednog dana“ dokumentuje akciju, odnosno gradnju nematerijalnog spomenika na mestima uspešnih antifašističkih akcija koje su za vreme nemačke okupacije tokom Drugog svetskog rata izvodili građani Beograda i Kopenhagena. Predstavlja brisanje sećanja iz istorije, te kulminira u nove oblike fašizma u današnjem vremenu. Kako autorka kaže:

„Ovaj rad govori i o antifašizmu danas i njegovom brisanju iz javne istorije i javnog sećanja, o njegovoj aktuelnosti, u odnosu na nove okolnosti i nove oblike fašizma. S obzirom na to da živimo u vremenu kada je pojam rata izmenjen, i da smo uveliko zakoračili u eru permanentnog rata, odnosno antiterorističkog rata koji podrazumeva podelu na terorizam i antiterorizam, nalazimo se u središtu pitanja na koji nemamo odgovor: Ko je terorista, A KO JE TERORISAN? Danas je jednostavno prepoznati fašizam u njegovim ekscenim oblicima, ali šta je sa fašizmom koji je svuda oko nas, koji se ne da lako prepoznati na prvi pogled, a koji je ugrađen u zakone i administraciju?“

Milica Tomić (Beograd, 1960) interdisciplinarna je umetnica iz Beograda koja živi i radi u Beogradu, Berlinu i Gracu. Njena umetnička praksa podrazumeva različite umetničke medije, poput fotografije, videa, umetničke instalacije i diskurzivne, obrazovne umetnosti, performansa i društveno-političkog angažovanja. Umetnički radovi Milice Tomić istražuju, otkrivaju i dovode do javne rasprave o pitanjima vezanim za političko i ekonomsko nasilje, traumu i socijalnu amneziju, sa posebnim osvrtom na granicu između intimnosti i politike.

Od 2006. godine imala je stipendiju iz umetnosti Internacionalnog programa DAAD umetnika u Berlinu, a 2011. godine dobila je stipendiju u rezidenciji za međunarodne stipendiste na centrima i institutima

Univerziteta Stanford – Stanford Humaniti Center / Institut za međunarodne studije Freeman Spogli / Stanford Institut za kreativnost i umetnost (SiCa) / praktičare u rezidenciji. Od 2001. godine radi kao gostujući profesor i voditelj radionica na akademijama umetnosti i institutima za savremenu umetnost u Helsinkiju, Roterdamu, Salzburgu, Stanfordu i Beču, kao voditelj internacionalnih edukativnih projekata sa studentima/kinjama iz Finske, Norveške, Švedske, Islanda, Austrije, Beča, Beograda i Prištine. Osnivačica je nove jugoslovenske grupe za umetnost i teoriju, Grupe Spomenik (2002) i interdisciplinarnog projekta Četiri lica Omarske (2010) i inicijator Radne grupe Četiri lica Omarske. Radovi Milice Tomić su deo kolekcija i brojnih izložbi u međunarodnim institucijama umetnosti.

JEDNOG DANA UMESTO NOĆI, BLESNUĆE RAFAL IZ MITRALJEZA KAD DRUKČIJE SVETLOST NE MOŽE DOĆI

Video i foto instalacija
2009 – 2010.

tanja ostojić

„Lični prostor“ Tanje Ostojić je statični performans koji je umetnica lično izvodila ukupno sedam puta u trajanju od 60–120 minuta u periodu između 1996. i 2000. godine.

Ostojić je naga, potpuno obrijana, prekrivena slojem belog mermernog praha, dva sata nepomično stajala u prostoru koji je određen kao njen lični – beli pravougaonik na podu u čijem centru se nalazi ona, a na čijim obodima je stajala publika. Nepomičnost tela umetnice i belilo mermernog praha činili su njeno telo više nalik na skulpturu, potpuno lišenu realnih svojstava tela, idealizovanu, tipiziranu predstavu žene. Performans je moguće čitati u ključu društveno-političkog konteksta devedesetih godina u Srbiji i zemljama naslednicama Jugoslavije. Telo u ovom performansu funkcioniše dvostruko: i kao živo telo umetnice izloženo naporu fizičkog stajanja, i kao nepomični okamenjeni objekat posmatranja i „prosudivanja“. Ostojić je ovime istakla dve dimenzije u kojima žensko telo u društvu funkcioniše kao predmet pogleda, objekat želje ili osude, i kao „življena anatomija“, kao fizička mapa tela koja nije data biologijom, već je određena značenjima i fantazijama (ličnim i kolektivnim) tela. Lični prostor govori o tome da se žene, ni kad su „svučene“ (od kulturnih i drugih očekivanja) do „gole kože“, ne mogu svesti na biološke predispozicije, niti je isključivo posedovanje ženskog tela osnov identifikacije opresije nad ženama. U užem kontekstu teme izložbe rad govori o posledicama koje socio-politička situacija 1990-ih u Jugoslaviji ostavlja na žene. Kako su to isticale Žarana Papić i druge feministkinje kritikujući rat, žensko telo u uslovima nacionalizma, mržnje i patrijarhata i ne pripada ženi već ono pripada državi i muškarcima. Performans Tanje Ostojić upravo govori o ovom nedostatku slobode i izbora, i o fizičkoj i duhovnoj ugroženosti žene koja, u tim uslovima, slobodu ima isključivo u jako malom prostoru „svoja četiri zida“.

Tanja Ostojić (1972, Užice) interdisciplinarna je i performans umetnica koja živi i radi u Beogradu i Berlinu, a aktivno stvara i izlaže širom sveta. U svojim radovima bavi se pitanjima ženskog identiteta, slobode, materijalnim uslovima života i rodnim ulogama. Tokom devedesetih i dvehiljaditih njeni performansi ukazivali su na radikalni i inovativan način na društvene uslove i probleme. Diplomirala je i magistrirala na vajarskom odseku Fakulteta likovnih umetnosti u Beogradu. Potom je pohađala Međunarodni program za postdiplomske studije na Akademiji likovnih umetnosti u Nantu (Francuska), kao i program na Univerzitetu umetnosti u Berlinu. Od 1992. do danas učestvovala je na više stotina značajnih grupnih izložbi, video, filmskih, performans i pozorišnih festivala, a samostalno aktivno izlaže od 1995. Članica je ULUS-a, kao i osnivačkog odbora Remonta. Osnovala je međunarodne umetničke grupe XPONA i Art&Economics Group. U proteklih 28 godina izvela je veliki broj zapaženih

performansa među kojima se posebno izdvajaju nastupi na Manifesta 2, Bijenalu savremene evropske umetnosti u Luksemburgu (1998), na glavnoj izložbi 49. Venecijanskog bijenala, Plateau of Humankind (2001), u Romskom paviljonu na 54. Venecijanskom bijenalu (2011) u ICA, Institutu za savremenu umetnost u London (1999), na Performi u Njujorku, u Ludwig muzeju u Budimpešti, u HKW u Berlinu i Kaaiteatru u Briselu. Kao gostujuć profesor održala je predavanja, radionice i seminare na brojnim univerzitetima širom Evrope, te Severne, Južne i Centralne Amerike. Objavila je više knjiga, među kojima su najznačajnije: *Lexicon of Tanjas Ostojić* (2017), *Integration Impossible? The Politics of Migration in the Artwork of Tanja Ostojić, M. Gržinić i T. Ostojić* (Eds.) (2009), *Strategies of Success / Curators Series* (2004), *Venice Diary* (2002). Njeni radovi zastupljeni su u značajnim međunarodnim javnim i privatnim kolekcijama.

PERSONAL SPACE - LIČNI PROSTOR

1996–1998.

Jednokanalni digitalni video (video-performans)
60 minuta

Kamera i montaža: Michael Koob
Zvuk je originalno komponovao za ovaj performans: Vladimir Radonjić

alma suljević

O RADU

KENTAURROMAHIJA

Fotografija: Dženat Dreković

biografija

Ideja izložbe „Umetnost anti-rata“ jeste da se javnosti prikaže položaj i uloga žena u društvenim procesima koji su se dešavali na prostorima Balkana od 1990-ih do danas, s akcentom na njihovu ulogu u antiratnoj propagandi, u kritici patrijarhata i nacionalizma i njihovim posledicama u društvu. Umetnost je svedočanstvo vremena, događaja koje društvo prolazi kao kolektiv a ljudi kao individue – ona govori o tome kakve mikro i makroprocese i fenomene društvo doživljava, te je kao takva ilustrativna za uvid u alternativnu istoriju onih čiji se glasovi nisu čuli u mejnstrim diskursu istorije i politike.

Uloga žena u konfliktnim zonama je najčešće mirotvorna, a kada je reč o konfliktima na Balkanu, ženski aktivizam ima istoriju borbe protiv rata i nacionalizma. Primarni cilj izložbe jeste da istakne upravo tu ulogu žena i njihov aktivistički doprinos kroz prikaz društveno angažovane umetnosti koja govori posredno i neposredno o konfliktima, ratu, nacionalizmu i patrijarhatu.

Budući da se angažovana umetnost kritički odnosi prema društvu i njegovim vrednostima, izložba obuhvata dela koja se tumače kao komentari i kritika društva i njegovih „vrednosti“, iako dela ne moraju biti neposredno vezana za feministički pacifistički aktivizam. Ona u širem smislu govore o ženskom iskustvu rata, borbe protiv patrijarhata i nacionalizma u konkretnim okolnostima bratoubilačkih ratova našeg podneblja, kao i o atmosferi i društvenim prilikama u posleratnom periodu.

Namera umetnosti je stoga da ukaže i na različite izazove sa kojima su se žene suočavale tokom konfliktnih vremena rata, nasilja, nacionalizma i raspada države. Ovi izazovi ostavljali su fizičke i psihičke posledice na žene, na njihova tela i njihove duše, i cilj izložbe je da rasvetli različite aspekte ovih posledica, kao i našu ulogu u suočavanju sa njima. Izložba je tako i svedočanstvo iskustava žena i pričanje njihovih priča, i u tom kontekstu predstavlja pisanje sopstvene ženske istorije, kao istorije patnje, ali i borbe, borbe na čijim uspesima su se gradili kako potonji pacifistički i feministički aktivizam i angažovana umetnost, tako i faktički bolji položaj žena u regionu.

Iz tog razloga izložba je koncipirana tako da su u nju uključene sve generacije umetnica, one koje su konflikt doživljavale u svom iskustvu i kritikovale ga simultano dok se dešavao, kao i one koje govore o postkonfliktnom periodu u kojem sada žive i stvaraju. Na taj način ukazuje se na kontinuitet feminističkih ideja u angažovanoj umetnosti koju stvaraju žene na Balkanu, a istovremeno se analiziraju posledice i problemi koji i danas postoje u kontekstu nacionalizma, patrijarhata i nedostatka odgovornosti prema istoriji i njenim posledicama.

Tema koja dominira izložbom, i uopšte antiratnom aktivističkom umetnošću, jeste nasilje prema ženama u ratu, posebno korišćenje silovanja i nasilja prema ženama kao ratnog oružija, kao i posleratni prođuzetak ovih patrijarhalnih obrazaca i odnosa moći; sa temom nasilja usko je povezano ispitivanje tretiranja ženskog tela u uslovima rata i uopšteno u nacionalističkom i patrijarhalnom konfliktnom društvu – kome žensko telo pripada, kako su ženama oduzimana osnovna prava, ugrožavan telesni integritet i kako su svođene na predmet muške osvete, naslade ili dominacije, te šta možemo da uradimo da dekonstruišemo diskurse i zaustavimo prakse ponašanja koji do toga dovode; potom teme svedočanstava – šta nam govore ženska svedočanstva, koliko su se ženski glasovi učutkivali, kako da umetnost doprinese njihovoj većoj vidljivosti, te kako da naučimo da baštinimo ova iskustva i ispovesti u kulturi; tu je onda i tema društvene odgovornosti za užase rata i posledice nacionalističke diskriminacije i mržnje, a u okviru te teme funkcija umetnosti je poziv na prihvatanje odgovornosti, na odavanje počasti žrtvama, na sećanje kao

opomenu i upozorenje za sadašnjost i budućnost.

Umetnice čiji radovi su izloženi imaju ulogu društvenih kritičarki, njihova umetnost je politička koliko i lična, ona govori o prošlosti i opominje na njene posledice u sadašnjosti, ona izoluje bolne fragmente ženskog iskustva ne bi li urezala u kulturu ono što iz nje dominantni narativ uporno istiskuje – tamnu stranu istorije, ljudsku okrutnost, sistemsku opresiju, namerno potiskivanje, neprihvatanje odgovornosti, društveni nemar za Drugog.

Pionirkama antiratne umetnosti dugujemo mnogo. Njihova umetnost je kritikovala rat kad je on bio državno podržan, one su trpele stigme zbog svog hrabrog suprotstavljanja programiranom nasilju, a na kraju otvorile su i utabale put za sledeću generaciju kritički orijentisanih umetnica. Naučile su nas kako da pozivamo na odgovornost, kako da se suočimo sa prošlošću i sa sobom, kako da neumorno ukazujemo na društvene probleme čak i kad to ugrožava nas same. Ova izložba je zato okupila uz njih i mlađu generaciju, ne bismo li zajedno mogle da se osvrnemo na to za šta se borimo, dokle smo došle i šta je ostalo da uradimo.

Zahvaljujem svim umetnicama na učešću i saradnji. Takođe zahvaljujem timu Fondacije Jelena Šantić i timu Fondacije CURE bez kojih ovo okupljanje ne bi bilo realizovano.

**Ana Simona Zelenović
Beograd–Sarajevo, 2021.**

FONDACIJA JELENA ŠANTIĆ

Fondacija Jelena Šantić¹ (FJŠ) osnovana je 2005. godine u okviru Grupe 484, na inicijativu tadašnjeg predsjednika Upravnog odbora prof. Vojina Dimitrijevića. Ideja sa kojom je započeo razvoj FJŠ bila je promocija (Nagrada Jelena Šantić) kreativnih i angažovanih inicijativa koje uključuju duh i vrednosti poput tolerancije i izgradnje mira, a koje je Jelena Šantić zagovarala devedesetih godina XX veka tokom konflikata na Zapadnom Balkanu.

Počeci tadašnjeg Fonda, danas Fondacije, vezani su za inicijative rada s decom bez roditeljskog staranja kroz niz kreativnih procesa i stvaranje hora AprilZmajJun. Uz nesebičan rad Dragana Protića Prote, Ivane Bogičević Leko i Nene Skoko, koji su neumorno radili na stvaranju boljeg okruženja za decu, ovaj hor je imao i zapažena gostovanja na BITEFU i drugim pozorišnim festivalima. Danas je Fondacija nezavisna, neprofitna organizacija, koja nastavlja da promoviše ove vrednosti kroz različite programe saradnje, donacija i zagovaranja unapređenja inkluzivnih kulturnih politika.

Od 2016. godine, FJS tim razvija programe za dodelu bespovratnih sredstava, kroz koje smo do danas podržali preko 64 organizacija civilnog društva u preko 55 različitim zajednicama u vrednosti od preko 200.000 američkih dolara. Najponosniji smo na program Hrabri iskoraci u novim kulturnim praksama: kroz njega kontinuirano, poslednje četiri godine, podržavamo grass roots organizacije civilnog društva koje koriste mehanizme i inkluzivne prakse iz kulture, kako bi unapredili zajednice u kojima deluju. Ove organizacije su obuhvatile više od 40.000 aktivnih učesnika u različitim programima i kreativnim procesima kako bi ostvarili svoje ciljeve. FJS tim razvija posebnu metodologiju za rad sa organizacijama u zajednicama koje su zainteresovane za integraciju kreativnih praksi u svoj rad putem vebinara, treninga. Od samog početka, tj. od 2006. godine, tragamo za organizacijama, inicijativama i pojedincima koji svojim radom odražavaju vrednosti za koje se Jelena oduvek borila: hrabrost, nekompromisnost, istrajnost i solidarnost kroz Nagradu Jelena Šantić. Istovremeno, FJS dodeljuje nagradu i za izuzetne pojedince koji se kroz svoj rad, uz ogromne napore, zalažu za bolje pozicioniranje alternativne i savremene kulture u Srbiji, radna i kulturna prava. Od 2016. godine razvijamo regionalnu i međunarodnu saradnju kako bismo doprineli demokratizaciji i procesu pomirenja na Zapadnom Balkanu kroz saradničke projekte i istraživanja. Do sada smo projekte realizovali s partnerima iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Kosova, Severne Makedonije.

FONDACIJA CURE

Neformalno osnovana 2004. godine a formalno 7. 11. 2005. godine, Fondacija CURE je feminističko-aktivistička organizacija koja se aktivno zalaže za ravnopravnost spolova i rodova, promovišući pozitivne društvene promjene putem obrazovnih, umjetničko-kulturnih, istraživačkih i zalagačkih programa. Organizujući afirmativne akcije, Fondacija CURE slavi snagu i moć žena, te radi na osnaživanju žena i djevojčica i drugih rodno senzitivnih osoba kako bi postali/e pokretači/ce društvenih promjena u BiH i svijetu. Feministički aktivizam je omogućio siguran prostor u kojem su žene jake, neustrašive, sposobne i ujedinjene sa svim svojim različitostima. Fondacija CURE je organizacija aktivistkinja/ta, profesionalki/laca i volonterki/ra koje/i izlaze na ulice u znak javnog protesta protiv nasilja, diskriminacije, kršenja zakona, ženskih prava i osnovnih ljudskih prava, organiziraju performanse protiv nasilja, pozivaju umjetnice/ke, naučnice/ke, edukatorice/re, aktivistice/te, građanke/ne, predstavnice/ke marginaliziranih i ranjivih skupina na akciju i konkretan lični doprinos radi kreiranja boljeg i zdravijeg bosanskohercegovačkog društva, te kroz različite zagovaračke mehanizme utiču na stvaranje javnih politika socijalne pravde i najviših standarda poštivanja ljudskih prava. Doprinoseći kreiranju i razvoju solidarnog i inkluzivnog feminističkog pokreta u Bosni i Hercegovini i svijetu, Fondacija CURE se vidi kao nositelj društvenih promjena kojima se poboljšava status žena i djevojčica, te marginaliziranih društvenih skupina, čime žene postaju ravnopravne i aktivno učestvuju u donošenju i provođenju odluka. Fondacija CURE djeluje kao nevladina organizacija u oblastima obrazovanja, kulture, izgradnje mira i ljudskih prava, sa fokusom na prava žena i djevojčica. Aktivistice – pokretačice inicijative za feminističku zajednicu Fondacije CURE radile su u grupama za ženska ljudska prava u BiH i regiji (neke već od 90-ih godina). Tim CURE trenutno okuplja jedanaest snažnih žena različitih dobnih, nacionalnih, profesionalnih, aktivističkih i interesnih profila, okupljenih oko zajedničke misije i vizije, ali i sa snažnim ličnim stavom o najvažnijim društvenim temama kojima se Fondacija CURE bavi i kojima bi se trebala baviti. U proteklom periodu, Fondacija, kao i pojedinke iz tima Fondacije CURE, za svoj aktivističko-feministički rad i društveni angažman nagrađena je s nekoliko međunarodnih i nacionalnih priznanja. Fondacija CURE aktivno učestvuje u radu više mreža civilnog društva u Bosni i Hercegovini i regiji, te spremno stupa u ad hoc koalicije i partnerstva s kredibilnim partnerskim organizacijama i pojedincima/kama čije vrijednosti i djelovanje promovišu rodnu ravnopravnost i ženska prava u svojoj punoći.

¹ www.fjs.org.rs

Grupna izložba „Umetnost anti-rata“

9.9.2021 - 19.9.2021.

Historijski muzej Bosne i Hercegovine, Sarajevo

Za izdavača:

Fondacija Jelena Šantić, Fondacija CURE, Ana Simona Zelenović

Kustoskinja:

Ana Simona Zelenović

Kreativni partner:

Fondacija CURE

Tekst:

Ana Simona Zelenović

Lektura:

Vesna Jevremović

Dizajn i prelom:

Tanja Čurić

Komunikacije:

Tanja Čurić, Isidora Petrović, Ana Simona Zelenović

Štampa:

Cober.doo

Tiraž:

200

Ova publikacija predstavlja deo projekta "Aktivističko nasleđe: priče žena nakon konflikta i tokom krize na Zapadnom Balkanu". Mišljenja izražena u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno stavove Balkanskog fonda za demokratiju, Nemačkog Maršalovog fonda SAD, Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) ili Vlade SAD.

